

Fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer

1. Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at afsætte de fornødne ressourcer til, at der kan iværksættes et forskningsprojekt i de nordiske lande senest i 2009, der med udgangspunkt i både kvantitative og kvalitative data (forskning i undervisnings- og klasserumspraksis) undersøger, hvilke former for praksis i de nordiske landes grundskoler og ungdomsuddannelser, der fører til at eleverne (med særlig fokus på tosprogede og læsesvage elever) tilegner sig de nødvendige færdigheder og kvalifikationer, der skal til for at kunne gennemføre en kompetencegivende uddannelse. Projektet skal give både fagligt pædagogiske og politiske anbefalinger til, hvordan gennemførelsesprocenten på de kompetencegivende uddannelser højnes væsentligt, og til hvordan restgruppen reduceres væsentligt

at de nordiske landes undervisningsministre sætter fokus på, hvordan de nordiske lande kan lære af hinanden på uddannelsesområdet for at løse udfordringerne omkring restgruppeproblematikken og frafald på ungdomsuddannelserne

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråd har taget initiativ til tre projekter med relevans for fællesnordisk forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes uddannelsessystemer:

1. Frafall i de nordiske uddannelsessystemer med fokus på ungdomsuddannelsen.

2. Studium af rekrutteringsproblematikken i de nordiske læreruddannelser.
3. Mulighedsstudie om et nordisk uddannelsesforsknings- og formidlingsinitiativ.

Nordisk Råd

Ad. 1. Frafald i de nordiske uddannelsessystemer

Nordisk Ministerråd udlyste den 13. marts 2009 et studie om frafald i de nordiske uddannelsessystemer med fokus på ungdomsuddannelserne. Opdraget har en budgetramme på 500.000 DKK.

Hovedformål er at give en statusoversigt over forskning om frafald i de nordiske uddannelsessystemer med fokus på ungdomsuddannelserne, herunder både studieforberevende og arbejdslivsforberedende programmer, på de vigtigste resultater fra denne forskning. Desuden skal centrale politiske initiativer og satsninger for at forebygge frafald kortlægges, samt de tiltag som anses som mest vellykkede med hensyn til forebyggelse af frafald i de nordiske lande og selvstyrende områder.

På baggrund af undersøgelsen er der lagt op til at forskerne kan foreslå en eventuel opfølgning, for eksempel i form af yderligere kundskabsindhentning eller nye tiltag/initiativer, som kan tages på nationalt og/eller nordisk niveau, og som kan give en klar merværdi for landene og de selvstyrende områder.

Studiet er en del af globaliseringsprojektet "En god oplæring for ungdom og voksne" der har som mål, "å få flere ungdommer enn i dag til å fullføre en utdanning etter grunnskolen, samt å få økt nordisk viten om hvordan lese- og skriveundervisningen for voksne tilrettelegges best mulig." Et delmål med projektet er at sikre erfaringsudveksling mellem landene for at løse fælles udfordringer knyttet til restgruppeproblematik og frafald.

Tidligere er blandt andet rapporten "Ungdomars väg från skola till arbetsliv – Nordiska erfarenheter" TemaNorden 2008:584 ISBN: 978-92-893-1750-4 publiceret indenfor projektet. Et deltema i rapporten er frafald og elevgennemstrømning i de nordiske lande. Resultaterne fra rapporten blev også diskuteret på en nordisk konference "Från yrkesutbildning till arbetsliv – ett nordisk perspektiv" arrangeret af det svenske formandskab i Nordisk Ministerråd i Lund den 18. november 2008.

På baggrund af sidstnævnte studium blev der også gennemført en temadiskussion på MR-U 2/08 (de nordiske undervisnings- og forskningsministre) den 28. oktober 2008 om overgangen fra skole til arbejdsliv og frafald.

Ad. 2. Studium af rekrutteringsproblematikken i de nordiske læreruddannelser

Rapporten Komparativt studium af de nordiske læreruddannelser blev publiceret den 16. februar 2009. Studiet som danner baggrund for rapporten, er en deskriptiv undersøgelse af ligheder og forskelle i de måder de nordiske lande har konstrueret deres læreruddannelser.

Som opfølgning af rapporten udlyste Nordisk Ministerråd den 11. marts 2009 et studium af rekrutteringsproblematikken i de nordiske læreruddannelser. Opdraget har en budgetramme på DKK 400.000.

Hovedformålet med studiet af rekrutteringsproblematikken er at søge afklaring på årsager vedrørende forskelle mellem rekrutteringen til den finske læreruddannelse og de andre nordiske læreruddannelser. Herunder læreruddannelsens anderledeshed i forhold til attraktivitet, organisering og efterfølgende job-betingelser, samt lærerjobbets anderledeshed i forhold til andre faktorer som fx status. Disse forhold kan også ses i sammenhæng med forskning om frafald og restgrupper i de nordiske landes

**Rek. *31/2008/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1436/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 08-00168-22

uddannelsessystemer, fordi lavt indgangsniveau, rekruttering og højt frafald kan have en vis sammenhæng.

Ad. 3. Mulighedsstudie om et nordisk uddannelsesforsknings- og formidlingsinitiativ

Nordisk Ministerråd udlyste den 11. marts 2009 et mulighedsstudie om et nordisk uddannelsesforsknings- og formidlingsinitiativ. Opdraget har en budgetramme på DKK 550.000.

Hovedformålet med studiet er at indsamle en mere generel viden om forskningen på uddannelsesfeltet i Norden, for dermed at kunne vurdere grundlaget for en større satsning indenfor et område, som anses at være af stor betydning, såvel nationalt som i nordisk sammenhæng.

Det er desuden et mål, at identificere landenes forskningsfinansierende miljøer (herunder midler, programmer og fokus), landenes fagmiljøer og den forskning der er gjort på feltet, hvorfor der vil kunne peges på styrker og svagheder indenfor det nordiske uddannelsessystem. En identificering som på sigt kan være vigtig for opretholdelsen af den nordiske fortrinsstilling med hensyn til uddannelse.

På baggrund af et mulighedsstudie om et nordisk uddannelsesforsknings- og formidlingsinitiativ vil der kunne peges på forskningsområder, der kan egne sig til fælles nordisk forskningsindsats. Herunder vil videre undersøgelser af frafaldsproblematikken naturligt kunne indgå i porteføljen.

Når der foreligger resultater fra ovenstående studier, vil Nordisk Ministerråd vurdere, om der er behov for yderligere initiativer for at løse landenes fælles udfordringer i forbindelse med restgruppeproblematikken og frafald. På baggrund af de studier der nu er igangsat, anser Nordisk Ministerråd hermed, at rekommandationen kan afskrives.

3. Udvalgets betenkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget noterer sig Nordisk Ministerråds meddelelse over Rek. 31/2008/kultur om fællesnordisk forskning om frafald og rest-grupper i de nordiske landes uddannelsessystemer.

Nordisk Ministerråd vil i 2009 gennemføre et studie om frafald i de nordiske uddannelsessystemer med fokus på videregående oplæring, dvs. ungdomsuddannelserne. Opdraget har en budgetramme på DKK 500.000, heraf kan indtil DKK 90.000 anvendes til dækning af udgifter til trykning og administration samt oversættelse af finsk og islandsk materiale til skandinavisk hvis der er behov for det.

Ministerrådet har sendt opdraget til en række analyseinstitutioner i Norden, og det er besluttet, hvilke institutioner, herunder Nifu Step, der skal forestå opgaverne.

Studiet skal være gennemført ultimo 2009, hvorefter konklusionerne vil blive drøftet i den Nordiske rådgivningsgruppe for Skolesamarbejde (NNS) med henblik på at rådgivningsgruppen formulerer en række policy-anbefalinger på baggrund af studiets konklusioner.

Der er tale om 500.000 DKK til en kortlægning af eksisterende forskning om frafald. Dvs. at kriterierne fra udvalgets betænkning angående forskning i frafald på ungdomsuddannelserne på ingen måde er opfyldt, da der ikke er tale om ny forskning og altså heller ikke et kvalitativt/komparativt studie eller et studie med særlig fokus på viden om frafald og tosprogede/indvandrere.

Nordisk Råd

**Rek. *31/2008/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:

A 1436/kultur

Behandles i:

Kultur- og

Uddannelsesudvalget

J.nr. 08-00168-22

I forhold til uddannelsesindsatsen og frafald på ungdomsuddannelserne, hvor Ministerrådet har igangsat en række kortlægninger af eksisterende viden på området har Kultur- og Uddannelsesudvalget et ønske til videre handling. Nordisk Råd vil henstille til, at der igangsættes en egentlig ny nordisk forskning inden for frafald med afsæt i PISA-undersøgelserne, der kan danne grundlag for fælles politisk handling i de nordiske lande. Det er udvalgets klare opfattelse, at kortlægning af eksisterende forskning på området gennem det igangværende studie om frafald ikke er tilstrækkeligt for at finde politiske løsninger. Netop på dette område er der klare komparative fordele, som kun kommer til udtryk gennem decideret fællesnordisk forskning, der kan bidrage til at angive *best practice* for løsninger af frafaldsproblematikken. Udvalget anser at den fællesnordiske forskning skal iværksættes i 2010 og afventer konkret forslag fra Ministerrådet på dette område, der imødekommer Rek. 31/2008/kultur.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget

af Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. *31/2008/kultur til efterretning og afventer ny meddelelse næste år.

Mariehamn den 30. september 2009

Ásmundur Einar Daðason (VG)
Troels Christensen (V),
Bente Dahl (RV), næstformand
Inger S. Enger (Sp)
Monica Green (s)

Katrin Dahl Jakobsen (Javnaðar-
flokkurinn)
Mats Johansson (m)
Fredrik Karlström (ObS),
Sigríður Ingibjörg Ingadóttir (A)
Gunilla Tjernberg (kd), Sverige

Nordisk Råd

**Rek. *31/2008/kultur
D 2009**

Tidligere nummer:
A 1436/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 08-00168-22